

101 . Lazuri | Județ: Satu Mare | Punct: Lubi Tag | Anul: 2000

Anul: 2000

Cod RAN: 137979.01

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Epoca bronzului, Hallstatt, La Tène, Epoca romană târzie, Epoca medievală timpurie

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Liviu Marta, Ioan Stanciu

Instituții: Muzeul Județean Satu Mare, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca

Raport

Obiectivele celei de-a VII-a campanii (21 august - 28 septembrie 2001) au fost: continuarea săpăturii în zona centrală a așezărilor din diferite perioade (suprafețele nr. 28 - 29, fiecare de 6 x 6 m); prelungirea spre SE a mai vechii S. V, cu scopul de a surprinde limita locuirilor în această direcție (au fost deschise încă 4 segmente, fiecare măsurând 10 x 1,5 m). Cu scopul de a cerceta integral locuința nr. 30 (epoca bronzului), parțial surprinsă în segmentul 3 al S. V (1998), a fost trasată suprafața nr. 31 (6 x 6 m).

În ce privește stratigrafia, nu au intervenit elemente noi. Începând cu segmentul 5 al S. V, stratul de pământ negru se subțiază și conține extrem de puține materiale din epoca romană sau ulterioare. De aceea, este foarte probabil că locuirile mai târzii (epoca romană, așezarea slavă timpurie și cele medievale timpurii) nu se mai extind spre sud-est. În schimb, locuirile din epoca bronzului, hallstattiană și Latene C sunt reprezentate în continuare prin complexe. Materialele recoltate se păstrează la MJ Satu Mare.

Locuirile din epoca bronzului și hallstattiană. În săpăturile din acest an au fost descoperite numeroase obiective arheologice și materiale preistorice ce pot fi atribuite culturilor Suci de Sus și Gáva, precum și o groapă din perioada Latene C.

Printre complexele culturii Suci de Sus au fost cercetate un mare număr de gropi cu diferite destinații de utilizare, în general bogate în material arheologic. Dintre acestea menționez în mod special o groapă de provizii cu profil în formă de pâlnie. De asemenea au fost cercetate două platforme compacte de chirpici, reprezentând rămășițele a două locuințe de suprafață incendiate (L. 30 și L. 36). În umplutura complexelor culturii Suci de Sus a apărut o mare cantitate de material ceramic cu forme și decor specific fazei clasice târzii. Și în acest an au fost descoperite numeroase piese de bronz: o dăltiță, un ac torsadat, un pandantiv, un fragment de seceră și sârmulițe de bronz.

Activitatea metalurgică din așezare este atestată de descoperirea unui fragment de tipar din gresie utilizat pe ambele fețe, una dintre ele fiind folosită pentru turnarea unor inele de bronz.

Dintre obiectivele arheologice ce aparțin culturii Gáva deosebit de interesantă este descoperirea unei gropi în care alături de oase calcinate și fragmente de vase a fost așezat un craniu de cerb.

O noutate este descoperirea în suprafața 31 a unui fragment de locuință și a două gropi în care alături de materialul ceramic negru canelat de factură Gáva au apărut și unele tipuri de vase necunoscute în cadrul acestei culturi, cum ar fi o cană cu fund globular și gât înalt și drept. Pentru aceasta cea mai apropiată analogie am identificat-o în formele de vase atribuite grupului de descoperiri de tip pre-Kustanovice din Ucraina de la V de Carpați.

Obiectivele cercetărilor viitoare. Deosebit de importantă este obținerea de noi date referitoare la etapa hallstattiană mijlocie, perioadă cvasi-necunoscută în NV României.

De asemenea, orice informație obținută prin cercetări noi are mari șanse să fie corelată cu datele oferite de cercetările din anii 1977 - 1979 și 1993 - 2000, oferind imagini de ansamblu coerente asupra perioadei

târzii a epocii bronzului, a primei vârste a fierului și a epocii Latene (C și D) din NV României. [Liviu Marta]

Locuirile din epoca Latene și din mileniul I p. Chr.

Perioadei Latene C îi aparține complexul nr. 197 (S. V, segment 7, C. 5 - 7), parțial identificat. Este o groapă menajeră, de formă circulară în plan, cu diametrul de 2,1 m, îngustată spre fund, până la 1 m diametru; de la nivelul identificării avea adâncimea de -1,42 m. A fost umplută în timp, așa cum indică lentilele succesive de pământ negru, parțial amestecat cu argilă. În partea superioară a umpluturii se afla un strat compact de cărbune, peste care s-a aruncat cenușă amestecată cu cărbuni și pământ ars. Inventarul este foarte sărac, fiind găsite fragmente ceramice lucrate cu mâna și la roată (relativ mărunte) și oase de animale. Aproape sigur, acest complex este în legătură cu o locuință, aflată în pământul nesăpat din imediata apropiere (asocierea a fost constatată în cazul celorlalte locuințe contemporane).

Epocii romane îi aparțin mai multe gropi de stâlpi, identificate în suprafețele 28 și 29. Cele cu numerele 179, 183, 183 a, 185, 186, 189, 191 marchează o suprafață rectangulară, cu laturile de cca. 4,8 x 3,6 m, respectiv conturul unei construcții de suprafață. Pe întreaga suprafață a complexului au fost găsite doar câteva cioburi din epoca romană (majoritatea lucrate la roată). Probabil că în legătură cu această construcție se află o fibulă de bronz (turnată), găsită în stratul de pământ arat, aparținând tipului Almgren V.104 (seria 5).

În suprafața 31, în imediata apropiere a unui complex similar identificat în S. V (1998), a fost găsită o fântână (complexul 194). Fântâna propriu-zisă are formă dreptunghiulară în plan (0,94 x 0,8 m), construită fiind din scânduri îmbinate la capete (s-au păstrat doar câteva bucăți mici, însă trebuie să fi fost identică celei cercetate în 1998, cu structura de lemn foarte bine conservată). A fost amenajată într-o groapă cu diametrul la gură de 2,56 m, îngustată la 0,6 m de la nivelul identificării (-0,7 m) până la 1,5 m diametru, dimensiune păstrată apoi până la fund. Complexul are adâncime de -4,13 m (de la -0,7 m), oprindu-se într-un strat de argilă nisipoasă, în care apa freatică apare din abundență. Până la adâncimea de 2,2 m era umplut cu pământ negru, apoi cu pământ negru amestecat cu argilă (până la -2,6 m) și în continuare cu mâl de culoare cenușie-vineție, în care au apărut și resturi de scânduri. Spațiul dintre laturile fântânii a fost succesiv umplut cu argilă foarte puternic tasată. Pe întreaga adâncime a umpluturii au fost găsite foarte puține materiale, cu precădere bucăți de chirpici ars și cioburi, majoritatea preistorice, dar și din epoca romană, rulate. Pe marginea sudică a gropii în care fântâna a fost amenajată, între -0,52 / -0,67 m (de la actualul nivel de călcare) se aflau jumătatea inferioară a unei oale lucrate cu mâna, împreună cu un vălătuc paralelipipedic și două cioburi lucrate la roata rapidă, unul ornamentat cu pieptenele. Fie că materialele amintite aparțin orizontului așezării din sec. VI, cum ar putea indica oala lucrată cu mâna și vălătucul, fie că reprezintă locuirea databilă în sec. IX - X, ele ar putea indica datarea acestui complex. Deși în umplutură nu au apărut materiale moderne, nu exclud posibilitatea ca fântâna să fie recentă, mai ales că partea sa superioară pare să taie stratul de pământ negru, aflat imediat sub humusul actual (acesta fiind bulversat).

Cu prilejul săpării unui șanț îngust (pe marginea șoselei asfaltate) pentru montarea cablului telefonic, Liviu Marta a adunat din centrul localității mai multe materiale, foarte interesante. De aceea, în fața casei cu nr. 191 (proprietar Csucs Béla) am deschis în 29 septembrie 2000 o mică suprafață (4,5 x 1,5 m). Muncitorii care săpaseră șanțul au adunat de aici (pe porțiunea unei pete de pământ negru) multe fragmente ceramice lucrate la roata rapidă sau înceată, unele ornamentate (pot fi preliminar datate în sec. X - XI), împreună cu multă zgură și o lupă de fier. Până la -1,2 m, nu am identificat decât un strat masiv de umplutură (eventual pivnița umplută a unei case mai vechi), cu multe materiale moderne, printre ele și câteva cioburi medievale timpurii. S-ar putea presupune că sub casele și în grădinile aflate de o parte și alta a șoselei există o așezare medievală timpurie, reprezentând un orizont cvasi-necunoscut în zonă. În imediata apropiere, în fața dispensarului veterinar, în același șanț săpat de lucrătorii de la Romtelecom, au fost găsite mai multe fragmente dintr-un vas parțial întregibil, lucrat la roată, din pastă cenușie, semifină, care ar putea fi datat preliminar (prin comparație cu alte materiale din zonă) în sec. IV p. Chr. [Ioan Stanciu]

Informații suplimentare online

[Raportul 1070 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
